

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่าน ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้นำไปใช้เป็นหลักการดำเนินการและเป็นแนวทางในการปลูกฝังและสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีพัฒนาการทางด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของสังคม

โดยมีกลุ่มประชากรเป็นครูจำนวน 20 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ผู้ปกครอง จำนวน 287 คน และนักเรียนจำนวน 287 คน โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง รวม 596 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการแต่งกาย แบบบันทึกการมาโรงเรียน แบบบันทึกการส่งงาน แบบประเมินความสะอาดห้องเรียน แบบบันทึกกิจกรรม Diary คำหยาบ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกคะแนนรายสัปดาห์ และแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการเรียนรู้ จำนวน 26 ข้อ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ตามแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยใช้การนำเสนอข้อมูลด้วยการเขียนพรรณนาข้อมูลจากการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

นวัตกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่าน ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ

1. ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนในสัปดาห์ที่ 6 มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าสัปดาห์ที่ 1
2. ผลการประเมินคุณลักษณะของนักเรียน นักเรียนมีคุณลักษณะสูงกว่าเกณฑ์ 3.51 (ระดับมาก) ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. นักเรียนมีพัฒนาการด้านคุณลักษณะดีขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยเพื่อศึกษานวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่าน ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการเรียนรู้ ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยองโดยรวมมีพัฒนาการที่ดี ทั้งนี้เนื่องจาก นวัตกรรมพัฒนาคุณลักษณะ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่าน ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง ได้จริง โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก พัฒนาการของการให้ เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นไปตามลำดับขั้น จากขั้นที่หนึ่งผ่านไปตามลำดับจนถึงขั้นที่หก จะข้ามขั้นไม่ได้เพราะคนเราจะให้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก่อน ต่อมาเมื่อได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ เพิ่มขึ้นหรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การให้เหตุผลใน ขั้นที่สูงมีมากขึ้น ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าจะได้รับการใช้น้อยลงทุกทีและถูกทิ้งไปในที่สุดส่วนบ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบอร์กมีความเห็นว่าจากการพัฒนาทางการเรียนรู้ในขณะที่ยังเด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่าง ๆ จะช่วยให้ ผู้ที่มีความฉลาดได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่นอันจะช่วย ให้เขาพัฒนาทางจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นไปได้อย่างรวดเร็ว และการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นมิใช่ การรับความรู้จากการฟังการสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ ร้อยดาพันธุ์ (2543) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียน จำนวน 809 คนเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของนักเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” นักเรียนมัธยมศึกษาจะมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีความมั่นใจด้านศิลปะ ดนตรี และ กีฬา คุณลักษณะ ที่อยู่ในระดับ “พอใช้” มีอยู่ 3 ด้าน คือ การมีวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์ การมีความรู้ และทักษะในการเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองส่วนคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมที่สำคัญ 3 ด้านแรกคือ การปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษ และของมอมเมา การมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ วรรณลักษณ์ (2548) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จำนวน 1,595 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ที่มีคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (M เท่ากับ 3.40) ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์รายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมาก (M เท่ากับ 3.65) ส่วนคุณลักษณะด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (M เท่ากับ 3.31, 3.25 และ 3.36 ตามลำดับ) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น ก่อน และหลังการเข้าร่วมโปรแกรม การให้คำปรึกษากลุ่ม และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการให้คำปรึกษากลุ่มมี ผลให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับพัฒนามากทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านด้านการมีวินัยในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง ได้จริง ทั้งนี้เพราะเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการเห็นชอบจากประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพ ผู้วิจัยได้ปรับปรุง แก้ไข อย่างต่อเนื่องจนมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ตลอดจนมีการทดลองหาคุณภาพและพัฒนาจนมีประสิทธิภาพก่อนนำไปทดลองใช้จริง ส่งผลให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านปากคลอง จังหวัดระยอง หลังการใช้แนวคิดกรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร

เพื่อกกเซนทร์ (2545) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามความคิดเห็นของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาชนจำนวน 451 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกันในด้านความสามารถในการใช้ภาษาและความสามารถทางคณิตศาสตร์ ด้านความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันงานอาชีพ และสามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย ด้านเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิใจในความเป็นไทยนอกนั้นไม่พบความแตกต่าง ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในด้านความสามารถในการ ใช้ภาษาและความสามารถทางคณิตศาสตร์ และด้านความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการมากกว่าประชาชนส่วนด้านความสามารถ ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน งานอาชีพและสามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต ผู้นำชุมชนมีความต้องการมากกว่าประชาชน สำหรับด้านอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตยและด้านเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็นไทย ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการมากกว่าประชาชน ชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ชุมชนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความต้องการเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ด้านสุขภาพและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ และอันดับ 3 ได้แก่ ด้านเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็นไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณพร พรรณลักษณ์ (2548) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง จำนวน 1,595 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ที่มีคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตั้งแต่เปอเซนไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นผลการวิจัย

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (M เท่ากับ 3.40) ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์รายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมาก (M เท่ากับ 3.65) ส่วนคุณลักษณะด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (M เท่ากับ 3.31, 3.25 และ 3.36 ตามลำดับ) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น ก่อน และหลังการเข้าร่วม โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากการศึกษาในวัดกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีวินัยในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่าน ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล บ้านปากคลอง จังหวัดระยอง มีข้อเสนอแนะเพื่อนำนวัตกรรมการไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ควรมีการยืดหยุ่นเรื่องการใช้เวลาในการใช้นวัตกรรมการศึกษาเนื่องจากโรงเรียน มีวันหยุดไม่ตรงตามปฏิทิน ดังนั้นควรเก็บข้อมูลเพื่อจากระยะเวลาที่กำหนด

1.2 ครูผู้สอน หรือครูประจำชั้นบางคนยังไม่เข้าใจวิธีการลงคะแนนในแบบประเมิน ดังนั้นผู้วิจัยควรมีการติดตามการลงคะแนนเป็นระยะ

1.3 แบบประเมิน หรือแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน บางชุดมีการสลับด้านกัน ทำให้ยากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัยในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่าน ของนักเรียน เช่น อายุ เพศ ระดับชั้นเรียน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีวินัย ในตนเอง การมีมารยาทในสังคม และการรักการอ่าน ของนักเรียน เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การใช้โปรแกรมพัฒนาแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น